

2014

IZVJEŠTAJ SA FINANSIJSKIH TRŽIŠTA

Period od 1.11.-15.11.2014

Kratak pregled dešavanja sa finasijskih tržišta praćen dešavanjima na tržištu valuta, metala i tržišta kapitala sa osnovni kamatnim stopama vodećih svjetskih zemalja

- EVROPSKO TRŽIŠTE
- AMERIČKO TRŽIŠTE
- AZIJSKO TRŽIŠTE
- ZLATO
- NAFTA
- BERZANSKI INDEKSI
- EKONOMSKI KALENDAR
- PREGLED KAMATNIH STOPA

1.1. Evropsko tržište

- *Moguća kupovina državnih obveznica od strane ECB*
- *BDP u EZ na 0.8% u trećem kvartalu, inflacija na 0.4%*
- *EUR/CHF na 10 pipsa od vrijednosti 1.20, čeka se reakcija SNBa*
- *Smanjene prognoze rasta stope inflacije u VB, pad vrijednosti funte*

Vrijednost evra je početkom mjeseca ostala na dosta niskom nivou u odnosu na vodeće svjetske valute. Razlozi za navedeno su i dalje više puta pominjana niska stopa inflacije, usporavanje privredne aktivnosti i ekspanzivna monetarna politika u skladu sa navedenim. Na posljednjem sastanku ECB, zadržana je osnovna kamatna stopa na 0.05%, stopa na prekonoćne depozite -0.20%, ali je prvi put pomenuta opcija kupovine državnih obveznica, koju je ECB do sada nije razmatrala. Ovaj vid monetarne stimulacije je sličan onome koji su koristile Federalne rezerve u periodu od kraja 2008. godine pa do prethodnog mjeseca tekuće godine. Privreda SAD je QE programom uspjela da se oporavi u nekoliko godina, stopa inflacije podigne, uz povećanje zaposlenosti i primanja, ali uz velike oscilacije vrijednosti valute, ali i rizika kontraefekta po ekonomiju ukoliko se program pokaže kao neefikasan. Ukoliko se ECB odluči za ovakav put, vjerovatno će scenario biti sličan američkom, što bi u narednih

nekoliko godina stavilo evro pod veliki pritisak.

Rast privrede Evrozona u trećem kvartalu je iznosio 0.8% i strah od recesije nije još uvijek uklonjen, što je uticalo i na pad zainteresovanosti investitora da ulažu u EZ. Stopa inflacije u oktobru je ostala na 0.4%, bez obzira na sve napore ECB da stimulacijama utiču na njeno povećanje.

Globalna ekonomsko-politička nestabilnost povećala je tražnju za sigurnom aktivnom, prvenstveno valutom CHF. Švajcarska narodna banka se 2011. godine obavezala da neće dozvoliti da vrijednost domaće valute dostigne nivo ispod 1.20 CHF po jednom evru. Sredinom novembra tekuće godine se valutni par EUR/CHF opasno približio pomenutom nivou, i to na samo 10 pipsa, odnosno dostigao cijenu od 1.2010 franka po evru. Problem SNB u odbrani rasta vrijednosti CHF može da bude sastanak koji se održava 30.11.2014. godine, u vezi alokacije deviznih rezervi i povećanja zlatnih rezervi sa 8% na 20%. Ovakav potez bi doveo u pitanje mogućnost održanja minimalnog nivoa razmjene franka za evro, pošto bi se u slučaju povećanih rezervi zlata prodavali EUR, time slabila pomenuta valuta, a ujedno i smanjio prostor manipulacije SNB deviznim kursom.

Težak put oporavka ekonomije u Evrozoni i neizvjesna politička situacija u Ukrajini uticali su i na privredu Velike Britanije, prema riječima guvernera BoE. Prognoze rasta stope inflacije i BDP su drastično smanjene u narednim godinama, na što je pored pomenute situacije u EU uticao i pad cijena energenata, kao i usporavanje globalnog rasta. Na ovaj način je smanjena mogućnost podizanja kamatnih stopa u narednoj godini, što je u velikoj mjeri uticalo na pad vrijednosti GBP.

1.2 Američko tržište

- *Stopa nezaposlenosti u Kanadi smanjena na 6,5%*
- *Otvoreno 214.000 radnih mjesta u SAD u oktobru*
- *Pad stope nezaposlenosti u SAD*
- *Maloprodaja u oktobru 0,3%*
- *Rast potrošačkog povjerenja*

Kanadska privreda je u oktobru neočekivano otvorila 43.100 novih radnih mjesta dok je stopa nezaposlenosti u navedenom periodu smanjena na najmanji nivo u posljednjih šest godina na 6,5%. Analitičari su očekivali povećanje broja nezaposlenih lica za 5.000, nakon što je u septembru otvoreno 74.100 radnih mjesta. Stopa nezaposlenosti koja je smanjena sa 6,8% je bila najmanja stopa još od novembra 2008. godine. Iako je vidljiv napredak na tržištu rada, guverner BoC Poloz smatra da se privreda još uvijek nije dovoljno oporavila te je potrebno da kamatna stopa ostane za sada i dalje na rekordno niskom nivou. Kanadski dolar je prije objave stope nezaposlenosti dostigao najviši nivo u odnosu na američki dolar od juna 2009. godine te se nakon pozitivnih podataka sa tržišta rada blago oporavio i ojačao za oko 1%.

Situacija na američkom tržištu rada se sve više poboljšava. U oktobru je otvoreno 214.000 radnih mjesta od toga 181.000 iz sektora usluga, objavljeno je od strane ministarstva trgovine. Iako se očekivalo otvaranje 231.000 radnih mjesta, stopa nezaposlenosti je smanjena za 0,1% na 5,8%, odnosno na najniži nivo od jula 2008. godine. Federalne rezerve su nedavno ukinule program ubrizgavanje novca u privredu tešku milijarde USD pošto je privreda počela da bilježi stabilan rast kao i zbog toga što su preduzeća otvarala nova radna mjesta. Stopa nezaposlenosti prema Federalnim rezervama još uvijek nije u zoni pune zaposlenosti, koja počinje na nivou od 5% uz to Fed kao problem vidi i dalje veliki broj ljudi koji su već duži vremenski period na birou za zapošljavanje. Investitori zbog toga očekuju prvo povećanje kamatnih stopa od strane FEDa tek sredinom naredne godine. Trenutna kamatna stopa je od početka finansijske krize na nivou od 0,25%. Podaci sa tržišta rada iz avgusta i septembra su revidirani čime je stvoreno za 31.000 više novih radnih mjesta u odnosu na ranije objavljene podatke.

Maloprodaja u SAD je u oktobru zabilježila za 0,1% veći rast nego što se očekivalo na tržištu i ostala na istom nivou rasta od 0,3% kao i u septembru. Zbog sve niže cijene nafte u SAD, potrošači sada imaju više prostora za kupovinu što će se još više odraziti pred Božić, kada trgovine tradicionalno bilježe najveće promete. Isto tako je uvećano i povjerenje potrošača prema Univerzitetu Mičigen na najviši nivo od jula 2007. godine najviše zbog sve bolje privredne situacije u zemlji.

1.3. Azijsko tržište

- *Pad JPY*
- *Špekulacije o prijevremenim izborima u Japanu*
- *Kineska inflacija nepromjenjena*
- *Rast NPL u Kini*
- *RBA – kamatna stopa ista*

Japaski jen je na svjetskom tržištu dostigao sedmogodišnji minimum u odnosu na američki dolar nakon što su se pojavile špekulacije da će japaski premijer najaviti prijevremene izbore u decembru kao i da će opet odgoditi najavljeno drugo povećanje poreza. Ovakve špekulacije poslužile su investitorima kao izgovor da prodaju jen. Takođe, Centralna Banka Japana je već ranije donijela odluku o dodatnoj kupovinu hartija od vrijednosti da bi pomogla privredni oporavak kroz povećanju količinu novca u optičaju a samim tim i rast cijena odnosno, više stope inflacije. U Japanu se očekuje daljnje labavljenje monetarne politike jer je privredi rast u drugom kvartalu imao oštar pad. Razlog tome je povećanje poreza na 8% koje bilo u aprilu što je uticalo da se značajno smanji potrošnja. Japaski premijer je izjavio da će nakon što se objave

podaci o bruto društvenom proizvodu u trećem kvartalu, odlučiti da će prolongirati najavljeno drugo povećanje PDV-a. Ukoliko opet podatak BDP-a bude razočaravajući, premijer će morati da odgodi povećanje poreza. Takođe, najavio je da će se uskoro oglasiti i po pitanju preliminarnih izbora, odnosno da li će biti novih prijevremenih izbora. Špekuliše se da bi prijevremenim izborima premijer želio učvrstiti svoju poziciju prije 2015.godine kada se očekuje da bi se mogle provesti određene reforme koje baš i nisu popularne.

Godišnja stopa kineske inflacije u oktobru je porasla na 1,6% kao što se i očekivalo, Dok je indeks proizvodnih cijena pao za 0,2 u odnosu na očekivanje. Kineski izvoz je neočekivano porastao u oktobru za 11,6% dok je uvoz zabilježio rast(4,6%) slabiji od očekivanja(5,5%). Stopa maloprodaje je takođe zabilježila rast manje od očekivanja kao i industrijska proizvodnja. Cijene nekretnina u Kini su značajno pale u odnosu na protekli period kada su cijene bilježile konstatnat rast. Pad cijena nekretnina polako uzrokuje stvaranje sve više nekvalitetnih kredita koji ozbiljno prijete kineskoj privredi. Sve je manji broj novih kredita koji se odobravaju. To činjenicu i potkrepljuje podatak da je u oktobru odobreno 548,3 milijarde CNY novih kredita što je za skoro 100 milijardi CNY manje nego što se očekivalo.

Na sastanku Centralne Banke Australije(RBA) je rečeno da je monterana politika i dalje veoma prilagodljiva pošto su niže kamatne stope podržane nedavnim padom valute. Kamatne stope na kredite i za privatni i za corporate sektor su niže dok je kurs australijskog dolara je i dalje na visokom nivou. Referentna kamatna stopa je ostala nepromjenjena na nivou 2,5% . Bruto društveni proizvod za 2013/14 godinu je još uvijek malo ispod prosječnog godišnjeg trenda. Rudarski sektor još uvijek bilježi snažan rast a samim tim rast bilježi i izvoz resursa.

2. KRETANJE VALUTNIH PAROVA U PERIODU OD 20.10.-17.11.2014

EUR/USD

EUR/GBP

EUR/CHF

GBP/USD

USD/JPY

AUD/USD

2.1. Kretanje cijene zlata

Cijena zlata na svjetskom tržištu je pala na najniži nivo od aprila 2010.godine. Razlog pada cijene je u smanjenoj potražnji na tržištu za ovim metalom kao i jačanje američkog dolara. U posljednjih petnaest dana cijena zlata je u jednom trenutku dostigla nivo od 1131,85 \$/onca. Najveći pad tražnje je na azijskom tržištu posebno u Japanu i Kini. Tražnja za zlatom u Kini je pala za petinu za devet mjeseci ove godine. Kineski ulagači još uvijek nisu krenuli sa kupovinom zlata jer smatraju da će cijena zlata i dalje nastaviti da pada. Indija je od Kine preuzela vodeće mjesto po potrošnji zlata u trećem kvartalu. Indijski kupci ostvarili su kupovinu od 225,1 tonu zlata u proteklom kvartalu. Indijski kupci ostvarili su rekordnu kupovinu zlata od početka pada vrijednosti zlata na tržištu.

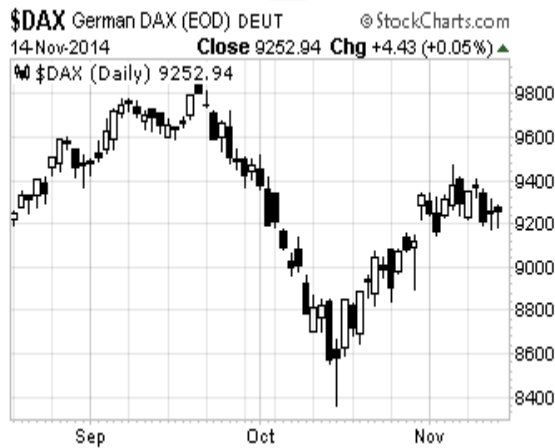
2.1. Kretanje cijene nafte

Cijena nafte je od početka mjeseca smanjena za nešto manje od 10 USD po barelu i tako nastavila svoj pad koji traje već sedam sedmica. Trenutni trend pada vrijednosti crnog zlata je najduži još od 1986. godine i trenutna cijena od 77,60 USD ja najnižem nivou u posljednje četiri godine. Sedam dana pred sastanak OPEC-a bi cijena nafte trebala da se stabilizuje i da se vidi da li će naftni kartel nastaviti sa trenutnom proizvodnjom ili će se ići na smanjenje ponude na tržištu što bi spriječilo dalji pad nafte na berzama.

2.3. Kretanje pojedinih berzanskih indeksa

DAX

S&P500

Nikkei 225

DJIA

3. NAJAVA VAŽNIJIH EKONOMSKIH DEŠAVANJA

Datum	Vrijeme	Valuta	Ekonomski kalendar od 17.11. do 30.11.2014	Očekivanja	Prethodno
17.11.2014	15:00	EUR	ECB President Draghi's Speech		
18.11.2014	09:25	AUD	RBA's Governor Glenn Stevens Speech		
	10:30	GBP	Consumer Price Index (YoY) (Oct)	1.3%	1.2%
	11:00	EUR	ZEW Survey - Economic Sentiment (Nov)		4.1
19.11.2014		JPY	BoJ Interest Rate Decisio and Statement	0.10%	0.10%
	10:30	GBP	Bank of England Minutes		
	20:00	USD	FOMC Minutes		
20.11.2014	10:00	EUR	Markit Manufacturing PMI (Nov)	50.8	50.6
	10:00	EUR	Markit Services PMI (Nov)	52.4	52.3
	14:30	USD	Consumer Price Index (YoY) (Oct)	1.6%	1.7%
21.11.2014	09:00	EUR	ECB President Draghi's Speech		
	14:30	CAD	Consumer Price Index (YoY) (Oct)	2%	2%
25.11.2014	08:00	EUR	DE Gross Domestic Product w.d.a (YoY) (Q3)		1.4%
	10:30	GBP	Gross Domestic Product (YoY) (Q3)		3%
	14:30	USD	Gross Domestic Product Annualized (Q3)		3.5%
	15:45	USD	Markit Services PMI (Nov)		57.1
26.11.2014	14:30	USD	Durable Goods Orders (Oct)		-1.3%
27.11.2014	00:30	JPY	National Consumer Price Index (YoY) (Oct)		3.2%
	00:30	JPY	Unemployment Rate (Oct)		3.6%
	09:55	EUR	DE Unemployment Rate s.a. (Nov)		6.7%
28.11.2014	11:00	EUR	Consumer Price Index (YoY) (Nov)		0.4%
	15:55	USD	Reuters/Michigan Consumer Sentiment Index (Nov)		86.9

4. PREGLED VAŽEĆIH KAMATNIH STOPA VODEĆIH SVJETSKIH ZEMALJA

Pregled referentnih stopa	Referentna kamatna stopa	Posljednja promjena	Datum promjene	Naredni sastanak
Evropska centralna banka	0,05%	-0,10%	04.09.2013	04.12.2014
Federalne rezerve SAD	0-0,25%	-0,75%	16.12.2008	17.12.2014
Banka Engleske	0,50%	-0,50%	05.03.2009	04.12.2014
Banka Kanade	1,00%	0,25%	08.10.2010	03.12.2014
Švajcarska nacionalna banka	0,00%	-0,25%	03.08.2011	11.12.2014
Banka Japana	0,10%	-0,20%	19.12.2008	19.11.2014
Banka za novčane rezerve Australije	2,50%	-0,25%	06.08.2013	02.12.2014